

Tematiskā izstāde “Dramatiskā un spēkpilnā skatuves māksliniece – ELZA RADZIŅA”.
Izstāde veltīta E. Radziņas simtgadei (1917.10.02 – 2005.18.08)

Elzu Radziņu arvien uzskata par sava laika skatuves karalieni. Par pirmajām skatuves gaitām uzskatāma dalība Jelgavas teātra korī un Jelgavas teātra studijā. Pirmo lomu Elza atveidojusi jau pamatskolā, likumsakarīgi vai nejauši spēlējot princesi. Kopš pirmajiem dzīves soļiem uz skatuves, nospēlētās daudzas lomas kā teātrī, tā kino. Bibliotēkas sagatavotajā materiālā uzzināsi par šai skatuves dīvai veltīto izstādi.

*Par Elzu Radziņu un viņas skatuves darbiem allaž interesējušies kritiķi, piemēram, Lilija Dzene un Viktors Hausmanis. Radziņa aktīvi piedalījies ne tikai teātra, bet arī sabiedriskajā dzīvē. Viņa nekad nav noliegusi savu atpazīstamību un allaž - izbaudījusi savas popularitātes augļus. Savulaik strādājusi arī Valmierā, taču par savu darba mājvietu ilgus gadus saukusi tagadējo Latvijas Nacionālo teātri (tolaik - LPSR Valsts akadēmiskais drāmas teātris). Aktrise vairakkārt bijusi Tomuļu māte R. Blaumaņa „Skroderdienās Silmačos”. Spēlējusi arī tādās zināmās izrādēs kā „Lilioms”, „Mērnieku laiki”, „Paši pūta, paši dega” un citās. Starp zināmākajām kino lomām - “Hamlets”, „Velna kalpi”, „Pūt vējiņi!”. Elza Radziņa ļoti mīlējusi dzeju un uzstājusies ar Rabindranata Tagores, Omāra Haijama un Ārijas Elksnes dzejas lasījumiem. Taču vien no populārākajām viņas lomām bijusi monoizrādē „Pilnos auļos”, kurā parādās paralēles ar pašas aktrises pieredzi, kā savulaik žurnālā „Lēģendas” **rakstīts** – „**Mēs pazīstam Radziņu, aiz viņas stāv viņas dzīve.**”*

1. **Āboliņa, Daira.** *Jāņa Streiča maģiskais reālisms* : 22 filmas / Daira Āboliņa ; redkolēģija: tekstu redaktore Kristīne Matīsa, zinātniskā redaktore Zane Balčus ... u.c. ; grāmatas māksliniece Katrīna Vasiļevska. - Rīga : Dienas Grāmata ; Biedrība Ekrāns, 2016. - 490, [5] lpp. : faksimili, ilustrācijas, portreti ; 25 cm. - ("Kino raksti" bibliotēka). - Personu rādītājs: 484.-[487.] lpp. . - Attēlu rādītājs: 488.-[491].lpp. - "Streiča gads". ISBN 9789934546310.
Kinofilmu producenti un režisori - Latvija - Intervijas. Kinofilmas - Latvija - Vēsture.
2. **Dzene, Lilija,** 1929-. *Draiskā peonija* : Elzas Radziņas gadskārtu hronika / Lilija Dzene ; māksl. Aldis Aleks. - [Rīga] : Preses nams, [1997]. - 229, [9] lpp. : il., ģīm., faks. - E. Radziņas lomas Nacionālajā teātrī: 222.-226. lpp. . - E. Radziņas kinolomas: 227.-229. lpp. ISBN 9984002543.
Teātris. Aktrises. Kinoaktieri un kinoaktrises.
3. **Dzene, Lilija,** 1929-. *Elza Radziņa* / Lilija Dzene ; [māksl. R. Muzis ; fotogr. D. Gedzjuna, J. Krieviņa]. - Rīga : Liesma, 1973. - 221, [3] lpp., [1] lp. ģīm. : il., ģīm. - E. Radziņas lomas: 213.-220. lpp.
Teātris. Aktrises. Kinoaktieri un kinoaktrises. Biogrāfijas.
4. **Hausmanis, Viktors,** 1931-. *Manas aktrises* : [atmiņas] / Viktors Hausmanis ; māksl. Dina Ābele. - [Rīga] : Jumava, [2001]. - 261, [3] lpp. : ģīm. - (Pieskārieni). - Bibliogr. norādes parindēs. ISBN 9984054004.
Teātris. Aktrises.

5. **Hausmanis, Viktors**, 1931-. *Vecās Jelgavas aktieri* / Viktors Hausmanis ; LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts. - [Rīga] : Zinātne, [2001]. - 170, [3] lpp. : fotoil. - Bibliogr. norādes parindēs. . - Īsziņas par grām. minētajiem aktieriem: 156.-[171.] lpp.
ISBN 9984698408.
Teātris - Vēsture. Aktrises. Aktieri.
Jelgava (Latvija).
6. *Latvijas enciklopēdija* : 5 sēj. / galv. red. Sigita Hirša; fotogr. Rūta Kazāka; Ilzes Neilandes il. - Rīga : Valērija Belokoņa izdevniecība, 2007 (Rīga). - 1023 lpp. : il., ģīm., faks., tab., k. - Hronoloģija: 1008. - 1023. lpp.
4. sēj. Latv-Roja.
ISBN 9789984948249.
Enciklopēdijas un vārdnīcas.
7. **Leimanis, Leonīds, 1910-1974**. *Purva bridējs* (1966) [videoieraksts] : The Swamp Treader / režisors: Leonīds Leimanis ; scenārija autori: Jānis Sīlis, Antons Stankevičs ; operators: Mārtiņš Kleins ; mākslinieks: Herberts Līkums ; komponists: Marģeris Zariņš ; lomās: Vija Artmane, Uldis Pūcītis, Elza Radziņa, Eduards Pāvuls, Olga Dreģe, Kārlis Sebris. - Latvija : National Film Centre of Latvia, 2015. - 1 DVD disks + teksta piel. (207 lpp.: il.). - (Latvian Film Collection. Spēlfilmu klasika; 1). - subtitri: angļu, krievu, franču, vācu, itāļu valodā. - DVD komplekts kopā ar grāmatu ievietots kastē.
Kinofilmas, latviešu.
-- Latvijas filmu izlase.
8. **Melnbārde, Helga Ingeborga**, 1944-. *Elza no Elku ielas* / Helga Ingebora Melbārde un Oļģerts Šalkonis. - Rīga: Mansards, 2007. - 285, [10] lpp., [16] lpp. il.: il.; 23 cm. - Pielikumā CD "Elzas un Oļģerta balss ieraksti".
ISBN 9789984988061.
Aktrises. Biogrāfiskā proza, latviešu.
9. *100 Latvijas personību* / tekstu aut. un sast. Pēteris Apinis ; priekšv. aut. Viesturs Serdāns, Zane Kārkliņa; zin. red. un iev. aut. Jānis Stradiņš ; red.: Valdis Veilands, Andrejs Senkāns, Ginta Poriete, Jānis Loja ; fotogr.: Pēteris Apinis, Roberts Auziņš, Gunārs Binde, Alfreds Amtmanis-Briedītis, Voldemārs Caune, Jānis Deinats, Lauris Filics, Eiženija Freimane, Atis Ieviņš, Gunārs Janaitis, Ferdinands Kajanders, E. Kamoliņš, Roberts Kaniņš, Zane Kārkliņa, Egons Kera, Boriss Koļesņikovs, Rihards Eduards Kraucs, Anda Krauze, Lūcija Kreicberga, Andris Krieviņš, Juris Krieviņš, Juris Krūmiņš, Osvalds Lange, Mārtiņš Lapiņš, Aivars Liepiņš, Intis Lūsis, A. Makarovs, Gints Mālderis, Ingmars Marics, Ojārs Martinsons, I. Mešlauks, Uldis Muzikants, J. Ore, J. Pilskalns, Imants Puriņš, Vilis Rīdzenieks, Jānis Rieksts, Indriķis Stūrmanis, Kārlis Šulcs, Anita Tukiša, Aivars Vegners, Jānis Vinters ; māksl. Guntars Sietiņš. - Rīga: Nacionālais apgāds; a/s "Lauku Avīze", 2006 (a/s "Preses nams"). - 227 lpp.: il., ģīm., faks.; 33 cm. - Bibliogr.: 214.-220. lpp. - Personu rād.: 221.-227. lpp. - Grāmatā latviešu tautas un Latvijas vēstures gaita un sasniegumi 150 gadu garumā raksturoti nevis tradicionālā vēstures faktu izklāstā, bet gan caur spilgtākajām personībām, kuras pašreizējā Latvijas, latviešu sabiedrība (~ 7000 respondentu) ir atzinusi par autoritātēm dažādās sabiedriskās, kultūras, sporta un zinātnes jomās.
ISBN 9984262693.
Slavenības. Biogrāfijas.
- *****
10. **Čirkste, Daiga**. *Zelta dziesmas, kas dzimušas kino*: [par filmu mūziku Latvijā un topošo koncertprogr. "Latviešu kino zelta dziesmas"] / Daiga Čirkste; tekstā stāsta koncerta idejas aut., progr. "Latvijas Radio 2" žurnāliste Baiba Palkavniece, dziedātāji Ieva Akurātere, Jānis Stībelis, Dainis Skutelis, Liene Šomase. *Mājas Viesis*, Nr.20 (2010, 8./21.okt.), 30.-32.lpp.: ģīm. ISSN 1691-0931.

11. *Dāvana dullajai Elzai* : [aktieru velt. aktrisei Elzai Radziņai (1917-2005) 90.dz.d.] / mater. sagat. un iev. sarakst. Santa Raita.. Saturs: Puķi un pudeli paņēmsu līdzī / Kārlis Sebris. Vienmēr skatījos ar apbrīnu / Mārtiņš Egliens. Manas mammiņas draudzene / Lāsma Kugrēna. Mēs viņai sūtīsim sveicienus / Ģirts Jakovļevs. Mūs visus samīļoja un sabučoja / Karīna Tatarinova. Viņa vienmēr būs mūsu teātrī / Voldemārs Šoriņš. Kaut es spētu tā spīdēt / Jānis Skanis. Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai, Nr.35 (2007, 10.febr.), 18.-20.lpp.: ģīm. ISSN 1407-3463. (Piel. "Mēs"; Nr.6).
12. **Dzene, Lilija**, *Aizgājusi Liela Aktrise*: [Elzas Radziņas (1917-2005) piemiņai] / Lilija Dzene; ar rež. Alfrēda Jaunušana, Mihaila Kublinska, aktrises Lāsma Kugrēnas [u.c.] koment.. Diena, Nr.193 (2005, 19.aug.), 3.lpp. ISSN 1407-1290.
13. **Freibergs, Andris**, *Kad vērtību skala kreisajā pusē*: [saruna ar scenogrāfu, 21.Latvijas profesionālās teātra mākslas sasniegumu apbalvošanas ceremonijas "Spēlmaņu nakts" laureātu] / Andris Freibergs; pierakst. Vita Krauja. Latvijas Avīze Piel. "Kultūrzīmes", ISSN 2255-9078; Nr.40, Nr.217 (2014, 11.nov.), [1.], 3.lpp.: ģīm. ISSN 1691-1229.
14. **Kārklīšs, Kristaps**. *Pieminekļis Karalienei Elzai* : [par aktrisei Elzai Radziņai (1917-2005) atklāto pieminekli Rīgas I Meža kapos] / Kristaps Kārklīšs ; tekstā stāsta dzīvesbiedrs Oļģerts Šalkonis. Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai, Nr.192 (2007, 18.aug.), 5.lpp. ISSN 1407-3463.
15. **Klovāne, Ilona**, *Jaunās rododendru šķirnes*: [atbilde uz lasītāja jautājumu] / Ilona Klovāne. Praktiskais Latvietis, Nr.45 (2014, 19./23.nov.), 16.lpp. ISSN 1407-3358.
16. **Koļeda, Romāns**. *Karaliene bez kroņa*: [par aktrisi Elzu Radziņu (1917-2005): sakarā ar aktrises 90.dz.d. un dzīvesbiedra, aktiera, rež. Oļģerta Šalkoņa un Helgas Melnbārdes grām. "Elza no Elku ielas" iznākšanu] / Romāns Koļeda; tekstā stāsta H.Melnbārde, O.Šalkonis. Rīgas Balss, Nr.6 (2007, 8.febr.), 32.-33.lpp.: ģīm. ISSN 1407-3927.
17. **Krauja, Vita**. *Kur vēl Rīgā tāds logs*: [par 1941. g. 14.jūn. deportētās Veltas Biedriņas pieredzēto izsūtījumā Sibīrijā (Krievija), atgriešanos Latvijā un tēva Roberta Biedriņa (?-1942) celtā nama Elku ielā 5 Rīgā atgūšanu savā īpašumā] / Vita Krauja; tekstā stāsta V.Biedriņa. Latvijas Avīze, Nr.161 (2008, 13.jūn.), 22.-[23.]lpp.: ģīm. ISSN 1691-1229. (Mājas viesis, ISSN 1691-0931).
18. **Lībiete, Mirdza**, *Atceras aktrisi Elzu Radziņu*: [par aktrises (1917-2005) 90.dz.d. velt. pasākumiem] / Mirdza Lībiete. Druva, Nr.27 (2007, 17.febr.), 2.lpp. ISSN 1691-0400.
19. **Neimane, Beatrise**. *Vasara kopā ar personību*: [par tikšanos ar aktrisi Elzu Radziņu (1917-2005) atvaļinājuma laikā Druskininkos (Lietuva) 1987. g.] / Beatrise Neimane. Diena Piel. "Senioru Diena", Nr.114 (2013, 14.jūn.), 4.lpp.: ģīm. ISSN 1407-1290.
20. **Pamše, Kārlis**, *Mēs iepazīnāmie rītausmā* [fragm. no rež. grām. par aktrisi Elzu Radziņu: sakarā ar aktrises 88.dz.d.] / Kārlis Pamše. Latvijas Avīze, Nr.55 (2005, 25.febr.), 8.-9.lpp. ISSN 1691-1229. (Mājas viesis, ISSN 1691-0931).
21. **Pāvilīte, Aina**. *Izšķērdīgi dzīvot nav labi*: gribat par to parunāt?: [humoristisks stāsts] / Aina Pāvilīte. Kursas Laiks, Nr.21 (2010, 19.febr.), 2.lpp. ISSN 1407-6004.
22. **Šaitere, Tekla**. *Piemīņa karaliskajai dzīvesbiedrei*: [par aktrisei Elzai Radziņai (1917-2005) velt. atmiņu grām. "Elza no Elku ielas"] / Tekla Šaitere; tekstā stāsta grām. aut. Helga Ingeborga Melnbārde, Oļģerts Šalkonis. Diena, Nr.64 (2007, 16. marts), 20.lpp.: ģīm. ISSN 1407-1290.

23. **Upīte, Ilze.** *Atmiņās par Elzu Radziņu*: [par aktrises (1917-2005) 90.dz.d. atceres vakaru Latvijas Nacionālajā teātrī] / Ilze Upīte; tekstā stāsta teātra direktors Ojārs Rubenis, aktieris Ģirts Jakovļevs. Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai, Nr.36 (2007, 12.febr.), 4.lpp.: ģīm. ISSN 1407-3463.
24. **Zālīte, Zane.** *Skatuves karaliene* [par aktrisi Elzu Radziņu (1917-2005)] Leģendas: [žurnāls], 2013,01 [67], [6.-11.lpp] / galv. red. Agnese Zattermane; red. Ivars Kleins. - Rīga: Izdevniecība "Dienas Žurnāli", krās. il. ISSN 1691-421X. Prese.
- *****
25. **Laizāne, Maija.** *Aicina izvirzīt kandidātus apbalvojumiem* / Zemgales Ziņas, 12.10.2006. http://news.lv/Zemgales_Zinas/2006/10/12/aicina-izvirzit-kandidatus- apbalvojumiem (Resurss skatīts 2017. gada 27. janvārī)
26. **Leimane, Ninuce.** *Elza Radziņa : "Stella Stellarum – tas man par lepnu!"* / Apollo portāls, 23.08.2005. http://news.lv/Apollo_portals/2005/08/23/elza-radzina-stella-stellarum-tas-man-par-lepnu (Resurss skatīts 2017. gada 27. janvārī)
27. **Lipša, Ineta.** *"Man liekas – no tādiem kā viņa kļūst vieglāk šai pasaulei"* / Mājas Viesis, 26.08.2005. http://news.lv/Majas_Viesis/2005/08/26/man-liekas-no-tadiem-ka-vina-klust-vieglak-sai-pasaulei (Resurss skatīts 2017. gada 27. janvārī)
28. **Veidemane, Elita.** *Lilija Dzene: jūtos kā ikona tautas apskatei* / Vakara Avīze Vakara Ziņas, 24.07.2017. http://news.lv/Vakara_Avize_Vakara_Zinas/2004/07/24/lilija-dzene-jutos-ka-ikona-tautas-apskatei (Resurss skatīts 2017. gada 27. janvārī)